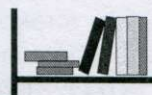

Бібліотечні форуми, конференції

Україна у Світовій цифровій бібліотеці: будуємо глобальне партнерство

21-23 червня на робочій зустрічі у Вашингтоні перші чотири книгозбірні України приєдналися до глобального проекту створення Світової цифрової бібліотеки.

21 квітня 2009 р. відбулась подія, яка безперечно увійде в історію розвитку людства: відкрито доступ до **Світової цифрової бібліотеки** (World Digital Library (<http://www.wdl.org>)). А в червні 2010 р. на спеціальному засіданні у Вашингтоні до проекту приєдналися перші 4 бібліотеки України: Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, Львівська національна бібліотека ім. В. Стефаника НАН України, Національна парламентська бібліотека України та наукова бібліотека Національного університету "Києво-Могилянська академія", ставши рівноправними партнерами серед інших 85 інституцій – учасників проекту (бібліотек, архівів, музеїв, наукових установ) з 55 країн світу.

Світова цифрова бібліотека – некомерційний проект, ініційований бібліотекою Конгресу США та особисто її директором Дж. Біллінгтоном у співпраці з партнерськими інституціями різних країн за сприяння ЮНЕСКО, місією

якої є вільне та безперешкодне представлення через Інтернет у багатомовному форматі кращих зразків культурної спадщини людства, що цілісно представляють історію цивілізації (рукописи, рідкісні та цінні видання, мапи, картини, фільми, фотографії, музичні записи, музейні та архівні об'єкти тощо). Світова цифрова бібліотека сприяє міжнародному та міжкультурному розумінню, зростанню обсягів культурних об'єктів та збільшенню культурного й мовного розмаїття в Інтернеті, створення потужних ресурсів для науковців, освітян та широких верств населення.

Наразі в Бібліотеці ще невелика кількість цифрових об'єктів: найбільше з Європи (444) та Латинської Америки (325), а в "європейському" просторі Бібліотеки найбільше об'єктів з Російської Федерації (134), Україну ж представляють поки лише 22 об'єкти, надані поки що лише іноземними партнерами проекту (Російською національною бібліотекою та Бібліотекою Конгресу США). За типа-

Тетяна Ярошенко,

кандидат історичних наук, віце-президент з інформаційного забезпечення та директор наукової бібліотеки Національного університету "Києво-Могилянська академія", виконавчий директор проекту "ELib Ukr – Електронна бібліотека України", член президії Української бібліотечної асоціації

ми документів, більшу частину становлять фотографії (600), мапи (307), книги (172), рукописні матеріали (149), журнали (54). За хронологією документів, найбільшу частку становлять документи 1850–1899 рр. (388), 1900–1949 рр. (304), 1700–1799 рр. (243), але є й давніші, датовані ще 8000 до н. е. – 499 н. е. (наприклад, наскельні зображення чи музейні об'єкти). Пошук у Світовій цифровій бібліотеці дуже легкий і можливий за місцем знаходження, часом створення документа, тематикою, типом документа, інституцією, яка створила цифровий документ, тощо. Важливою особливістю є багатомовність бібліотеки. Опис кожного документа (як і інтерфейс сайту) представлено паралельно кількома мовами світу: англійською, арабською, китайською, французькою, португальською, іспанською, російською. І не тільки на візуальному рівні, але й у звукових файлах, що, очевидно, має на меті забезпечити доступ до Бібліотеки для людей із вадами зору. Спеціальні пошукові засоби забезпечують віртуальну кластеризацію за географією, хронологією, типом видання. Технічні можливості проекту передбачають завантаження документів Бібліотеки не тільки через персональні комп'ютери, але й мобільні телефони, айподи, нетбуки та інші пристрої.

Сайт Світової цифрової бібліотеки увійшов до ТОП-100 веб-сайтів світу в 2009 р. За час, відколи бібліотека стала доступною в мережі, до неї звернулись 10 277 377 користувачів, які переглянули понад 72 тисячі документів. За мовами перегляду найпопулярнішою є іспанська (52% звернень). Англійські доку-

менти лише на 3 місці після китайської, російськомовні – на 8-му. Найчастіше до Бібліотеки звертаються користувачі з Іспанії, США, Китаю, Бразилії, Мексики, Аргентини, Франції, Російської Федерації, Португалії, Колумбії. Топ пошуків на сайті: мапи, документи з національних бібліотек Швеції, Бразилії, Бібліотеки Конгресу США, Александрійської бібліотеки.

21–23 червня 2010 р. у Вашингтоні відбулась генеральна зустріч проекту, до участі в якій були запрошені представники національних бібліотек, провідних університетів, архівів, музеїв практично з усіх країн світу. Метою зустрічі було розширення партнерства в проекті, прийняття стратегічних документів, узгодження технічних параметрів та змістовних характеристик проекту (розширення мовного та тематичного розмаїття, залучення різних типів та видів документів, покращення дизайну сайту, механізми пересилки цифрових об'єктів тощо). Досить активно обговорювались критерії відбору документів до Світової цифрової бібліотеки. Слушно зазначалось, що варто використати вже наявні переліки документів, що становлять культурну спадщину людства (наприклад, проект ЮНЕСКО "Пам'ять світу" чи проекти реєстрів культурних цінностей в різних країнах). Було обрано Виконавчий комітет Світової цифрової бібліотеки, до якого увійшли представники ЮНЕСКО, Бібліотеки Конгресу США, національних бібліотек Бразилії, Китаю, Німеччини та Александрійської бібліотеки), а також три підкомітети, у колі уваги яких будуть зміст та відбір документів до Бібліотеки; технічні питання та архітектура

проекту; іноземні мови та переклади. Було прийнято статут Світової цифрової бібліотеки.

Майбутнє людства – в глобалізації ідей. Світова цифрова бібліотека – приклад такого об'єднання. Вже сьогодні це не лише колекція оцифрованих матеріалів з різних бібліотек, але й якісне зібрання кращих зразків національних культур світу. Від того, як бібліотеки, архіви, музеї України долучаться до проекту, залежить презентація нашої країни на світовому рівні вже зараз. Ось чому перші 4 бібліотеки – учасниці проекту ініціюють створення Національного координаційного комітету щодо представлення України в Світовій цифровій бібліотеці. Серед функцій комітету стало би вироблення критеріїв відбору документів до Світової цифрової бібліотеки, відповідних політик та процедур, поширення інформації про проект серед інших бібліотек та наукових закладів країни, промоція проекту, пошуки фінансування для участі бібліотек України в проекті (у т. ч. державне – завдяки можливим державним програмам чи програмі "Бібліотека XXI") та через залучення коштів (спонсори, фундації тощо). У вересні планується спільне засідання такого комітету та оприлюднення подальшого плану дій щодо повноцінного та достойного представлення України на світовому рівні через участь в історичному проекті Світової цифрової бібліотеки.

